

FINANSTILSYNETTHE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAYFinansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

10/1904-71

11. mars 2011

SAKSBEHANDLER: Brun-Gulbrandsen	VÅR REFERANSE: 10/12725	DERES REFERANSE: 10/1904 AG
DIR. TLF: 22 93 98 45	ARKIVKODE: 540.10	

Vurdering av behovet for forskriftsendringer i lys av endringer i foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven, lov om obligatorisk tjenestepensjon og lov om individuell pensjonsordning

Det vises til Finansdepartementets brev av 16. desember 2011 der Finanstilsynet bes vurdere om noen av de eksisterende forskrifter til foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven, lov om obligatorisk tjenestepensjon og lov om individuell pensjonsordning bør endres som følge av Stortingets vedtak 14. desember 2010 om lovendringer, og i tilfelle utarbeide utkast til endringsforskrifter og høringsnotat.

Lov om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) ble fastsatt 24. mars 2000, sist endret 17. desember 2010. Det er gitt fire forskrifter med hjemmel i foretakspensjonsloven som anses relevante i forhold til en vurdering av forskriftsendringer:

- 2000.12.01 nr. 1212: Forskrift til lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon
- 2006.03.16 nr. 311: Forskrift om medlemskap i pensjonsordning for personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden
- 2000.12.22 nr. 1413: Forskrift til lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven)
- 2000.12.22 nr. 1412: Forskrift om overgangsregler for private tjenestepensjonsordninger etter skatteloven § 6-46, jf. tidligere forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenestepensjonsordninger i henhold til skatteloven § 44 første ledd, bokstav k, tidligere forskrift av 27. oktober 1969 nr. 9451 om private tjenestepensjonsordninger og tidligere forskrift av 9. mars 1994 nr. 166 om overføring av avkastning på pensjonskassers innskudd.

Lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) ble fastsatt 24. november 2000, sist endret 17. desember 2010. Det er gitt fire forskrifter med hjemmel i innskuddspensjonsloven som anses relevante i forhold til en vurdering av forskriftsendringer:

- 1989.11.21 nr. 1170: Forskrift om forvaltning og bruk av midler i premiefond, pensjonsreguleringsfond og innskuddsfond
- 2000.12.22 nr. 1413: Forskrift til lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven)
- 2006.03.16 nr. 311: Forskrift om medlemskap i pensjonsordning for personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden
- 2006.06.30 nr. 870: Forskrift om innskuddspensjonsordninger som skal oppfylle minstekravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon

Lov om obligatorisk tjenstepensjonslov (OTP-loven) ble fastsatt 21. desember 2005, sist endret 17. desember 2010. Det er gitt fire forskrifter med hjemmel i OTP-loven som anses relevante i forhold til en vurdering av forskriftsendringer:

- 2000.12.01 nr. 1212: Forskrift til lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon
- 2000.12.22 nr. 1413: Forskrift til lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven)
- 2006.06.30 nr. 870: Forskrift om innskuddspensjonsordninger som skal oppfylle minstekravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon
- 2006.12.20 nr. 1521: Forskrift om behandling av godtgjørelse til fiskere i forhold til lov om obligatorisk tjenstepensjon

Lov om individuell pensjonsordning ble fastsatt 27. juni 2008, sist endret ved lov 17. desember 2010. Det er ikke gitt forskrifter til loven. Finanstilsynet kan ikke se at de siste lovendringer gir grunnlag for å fastsette forskrifter.

Finanstilsynets vurderinger av behov for endringer i forskriftene

Det fremgår av den samlede oversikten ovenfor at det er aktuelt å foreta en vurdering av i alt fem forskrifter. Dette gjelder:

- 2000.12.01 nr. 1212: Forskrift til lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon
- 2006.03.16 nr. 311: Forskrift om medlemskap i pensjonsordning for personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden
- 2000.12.22 nr. 1413: Forskrift til lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven)
- 2000.12.22 nr. 1412: Forskrift om overgangsregler for private tjenstepensjonsordninger etter skatteloven § 6-46
- 2006.06.30 nr. 870: Forskrift om innskuddspensjonsordninger som skal oppfylle minstekravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon

2000.12.01 nr. 1212: Forskrift til lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon

Når det generelt gjelder yrkesgrupper med særaldersgrenser, viser vi innledningsvis til Prop. 6 L (2010-2011) avsnitt 3.2.4 (Departementets vurdering), punktet om særaldersgrenser (side 15 annen spalte), der det heter:

«Pensjonsalder» har for ytelsesbaserte ordninger både vært tidligste tidspunkt for fullt opptjente ytelser i ordningen og tidligste tidspunkt for uttak av alderspensjon. Som følge av at opptjeningsalder og utbetalingstidspunkt i en foretakspensjonsordning ikke lenger nødvendigvis vil være sammenfallende, mener departementet det kan være hensiktsmessig å ha særaldersgrenser for både opptjeningsalder og som tidligste utbetalingstidspunkt i foretakspensjonsloven, slik Banklovkommisjonen har foreslått. Det vises til forslaget til foretakspensjonsloven §§ 4-1 tredje ledd og 5-7 a første ledd annet punktum. Det vises også til forslag til endringer i innskuddspensjonsloven § 7-1 første ledd annet punktum.

Finanstilsynet antar etter dette at forskriftens kapittel 1 mest hensiktsmessig kan inndeles i to bestemmelser, én som omhandler særlige opptjeningsalder (§ 1-1) og én som omhandler tidligste tidspunkt for uttak av alderspensjon for personer med særaldersgrenser (ny § 1-2).

Etter Finanstilsynets oppfatning bør kapitteloverskriften endres til: “Utfyllende bestemmelser om opptjeningsalder og uttak av alderspensjon med hjemmel i lov om foretakspensjon § 4-1 tredje ledd og § 5-7a første ledd”.

Forskriftens § 1-1 (overskriften) endres fra “Særlige pensjonsalder” til “Særlige opptjeningsalder”. I § 1-1 første ledd antar vi at “pensjonsalder” skal endres til “opptjeningsalder” (på i alt fem steder). § 1-1 annet ledd bør lyde: “For andre yrker kan Finansdepartementet i henhold til lovens § 4-1 tredje ledd fastsette lavere opptjeningsalder i særlige tilfelle når lovens vilkår er oppfylt.”

Ny § 1-2 (Alder ved uttak av alderspensjon) kan lyde:

(1) Alderspensjon kan tas ut før fylte 62 år, og på angitte tidspunkt, for følgende yrker:

Uttak ved 55 år: Flypiloter

Dykkere

Redningsmenn på helikoptre som tjenestegjør på oljeinstallasjon til havs

Uttak ved 60 år: Flybesetningsmedlemmer unntatt piloter

I § 2-2 (Krav til rettigheter etter ny fripolise) er det behov for å foreta endring fra “pensjonsalder” til “opptjeningsalder” (på i alt fem steder).

I forskriftens § 3-1 (Særaldersgrenser) første og annet ledd og § 3-6 (Videreføring av overgangsregler til 1968-reglene) første ledd antar vi at “pensjonsalder” skal endres til “opptjeningsalder” (på i alt fem steder).

2006.03.16 nr. 311: Forskrift om medlemskap i pensjonsordning for personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden

Forskriftens § 3 annet ledd nr. 2 åpner for at et foretak kan ha en kompensasjonsordning som skal dekke tap av ytelser i folketrygden som følge av utenlandsopphold. Ordningen skal kompensere for *beregnet* tap av alderspensjon i folketrygden for medlemmer som ikke vil kunne oppnå full opptjeningstid (40 år) etter reglene i folketrygdloven kapittel 19 før 2011. Etter folketrygdreglene som gjaldt før 2011 var det mulig å oppnå langt mer enn 40 års opptjeningstid. Et medlem kunne derfor normalt ha flere års utlandsopphold før det var behov for å dekke tap av alderspensjon i kompensasjonsordningen.

Finanstilsynet viser til at beregnede ytelser fra folketrygden etter foretakspensjonsloven § 5-5 første til tredje ledd fastsettes etter det regelverket som gjaldt for folketrygdloven kapittel 19 pr. 31. desember 2010. Det synes derfor rimelig at alle former for beregnede ytelser fra folketrygden fastsettes etter like prinsipper, kfr. Prop. 6 L (2010-2011) avsnitt 3.2.4 under "Pensjonsalder - opptjeningsalder" (side 15 første spalte).

En eventuell endring i forskriftens § 3 annet ledd nr. 2 bør derfor etter Finanstilsynets oppfatning ikke foretas før det er gjort en endelig tilpasning av foretakspensjonsloven § 5-5 til ny folketrygd. I den sammenheng kan det synes hensiktsmessig å foreta en nærmere vurdering av kompensasjonsordningens innhold i forhold til ny folketrygd. Etter dette finner Finanstilsynet at det nå er behov for en presisering i § 3 annet ledd nr. 2 om at beregnet tap i alderspensjon fra folketrygden skal fastsettes i henhold til de tidligere reglene i folketrygdloven (kfr. foretakspensjonsloven § 5-5 fjerde ledd).

Annet ledd nr. 2 kan etter dette lyde (der vi samtidig velger terminologien "fra folketrygden"):

Medlemmet kan sikres fullt betalte ytelser som kompenserer for beregnet tap av alderspensjon fra folketrygden som følge av at medlemmet ikke vil kunne oppnå full opptjeningstid i folketrygden, når avkortningen i opptjeningstid skyldes utenlandsopphold. Ved beregningen av tap av alderspensjon fra folketrygden skal det regelverk som gjaldt for folketrygdloven kapittel 19 pr. 31. desember 2010 legges til grunn. Som folketrygdens grunnbeløp benyttes likevel det til enhver tid gjeldende grunnbeløp i folketrygden. Premien kan dekkes ved overføring fra premiefondet eller ved tilskudd fra foretaket.

Finanstilsynet antar videre at det er behov for å foreta endring fra "pensjonsalderen" til "opptjeningsalderen" i § 3 annet ledd nr. 4.

2000.12.22 nr. 1413: Forskrift til lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven)

Etter Finanstilsynets oppfatning er det grunnlag for å foreta endringer i bare én bestemmelse, det er § 4-1 som omhandler pensjonsaldre lavere enn 67 år for nærmere angitte yrker (flypiloter, dykkere, sykepleiere mv.). Endringene vil i all hovedsak følge samme oppsett som for forskrift 2000.12.01 nr. 1212 omtalt foran.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør kapitteloverskriften endres til: "Utfyllende bestemmelser om uttak av alderspensjon med hjemmel i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 7-1 første ledd".

Forskriftens § 4-1 (overskriften) endres fra "Særlige pensjonsaldre" til "Alder ved uttak av alderspensjon".

§ 4-1 første ledd kan etter dette lyde:

(1) Alderspensjon kan tas ut før fylte 62 år, og på angitte tidspunkt, for følgende yrker:

Uttak ved 55 år: Flypiloter

Dykkere

Redningsmenn på helikoptre som tjenestegjør på oljeinstallasjon til havs

Uttak ved 60 år: Flybesetningsmedlemmer unntatt piloter

§ 4-1 annet ledd bør lyde: "For andre yrker kan Finansdepartementet i henhold til lovens § 7-1 første ledd fastsette lavere alder for uttak av alderspensjon enn 62 år i særlige tilfelle når lovens vilkår er oppfylt."

I § 4-1 tredje ledd skal "pensjonsalder" endres til "opptjeningsalder" (på i alt to steder).

2000.12.22 nr. 1412: Forskrift om overgangsregler for private tjenstepensjonsordninger etter skatteloven § 6-46

Finanstilsynet kan ikke se at det er behov for å foreta endringer i forskriften.

2006.06.30 nr. 870: Forskrift om innskuddspensjonsordninger som skal oppfylle minstekravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon

Finanstilsynet kan ikke se at det er behov for å foreta endringer i forskriften.

Finanstilsynet vil avslutningsvis bemerke, selv om det faller utenfor oppdragets ramme, at det også synes å være behov for en endring i livsforsikringsforskriften av 30. juni 2006 § 13-3 (Særlige virksomhetsregler) første ledd bokstav f annet avsnitt. Det antas at setningen bør lyde: "Engangsbeløpet skal benyttes til dekning av engangspremie etter avtale med livsforsikringsselskap eller pensjonskasse som gir rett til årlige uføreytelser inntil henholdsvis opptjeningsalder, jf. foretakspensjonsloven § 6-6 annet ledd, og 67 år, jf. innskuddspensjonsloven § 2-4 annet ledd."

Med hilsen
Finanstilsynet

Emil Steffensen
avdelingsdirektør

Kjell Arne Aasgaard
seksjonssjef